

Plenum

Torsdag 4.12.2025 kl. 16.00

2.1. Muntlig fråga om Finlands ekonomiska läge (Tuula Väättäinen sd)

Muntligt spörsmål MFT 196/2025 rd

Muntlig frågestund

Talman Jussi Halla-aho: Ledamot Väättäinen, varsågod.

Debatt

16.01 **Tuula Väättäinen sd:** Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri, tänään ajattelin puhua vain teille. Syksyn mittaan olemme saaneet huonoja uutisia toisensa perään. Aika moneen perheeseen on tulossa musta joului. Tästä kertovat pienituloisten perheiden joululahjatoiveet, joissa lahjaksi toivotaan ruokaa tai välttämättömyystarvikkeita, esimerkiksi lämpimiä kenkiä lapsille. Konkurssien määrä on ennätyskorkealla, työttömyys on kasvanut kuu-kausi toisensa jälkeen, talousennusteita tarkistetaan vain alaspäin, ja Suomi on käytännössä jo määrätty tarkkailuluokalle. OECD:n tuoreen ennusteen mukaan Suomi on ainoa kehittänyt maa, jonka talous ei kasva tänä vuonna. Hyvä pääministeri, tämä kehitys tapahtuu teidän vahtivuorollanne. Arvoisa pääministeri, tämäkö oli se joululahja, jonka halusitte suomalaisille tänä vuonna antaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kysymyksestä. — Onhan Suomen tilanne eittämättä vaikea. Tilanne on vaikea, ja kun me mietitään, mistä se ennen kaikkea johtuu, niin me elämme sellaisessa ympäristössä, jossa Euroopassa käydään sotaa, joka vaikuttaa merkittäväällä tavalla meidän keskeisiin markkina-alueisiin, Keski-Eurooppaan, ja se vaikuttaa merkittäväällä tavalla siihen tunnelmaan, mikä Suomessa on. Ihmiset eivät kuluta, vaan varautuvat, ja yritykset ovat varovaisia investointiensä kanssa. Tämä johtaa siihen, että työpaikkoja ei synny toivotulla tavalla eikä talouskasvu ole lähtenyt liikkeelle. Tämä on erittäin ikävä ja vakava asia, ja se heijastuu tietenkin suomalaisiin koteihin.

Kun meidän pitää vastata tähän tilanteeseen samaan aikaan jarruttamalla velan kasvua ja julkisten menojen kasvua sekä painamalla kaasua talouden kasvulle, työllisyydelle, uusille työpaikoille ja toivolle, se ei ole helppo yhtälö. Siihen ei ole olemassa mitään yksittäistä hopealuotia, mutta minä voin vakuuttaa, että me otamme tämän vakavasti, niin kuin me olemme alusta lähtien ottaneet. [Puhemies koputtaa] Me teemme kaikkemme joka päivä, jotta isänmaa selviää tästä.

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Väätäinen, olkaa hyvä.

16.04 Tuula Väätäinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kerron vielä, miten tämä vaikuttaa suomalaisiin. Työttömyysjaksot ovat pidentyneet. Työttömät voivat joutua perheineen pakosta muuttamaan ja karsimaan välttämättömiä menojaan. Pitkän työttömyyden jälkeen on vaikea kammata itsensä takaisin työelämään, kun pian ainoa tarjolla oleva työllisyyspalvelu on työhakemusten täyttäminen työpaikkoihin, joihin on satoja muita hakijoita. Hienoinen työllisyyden kasvu ei anna vielä juhlan aihetta, koska sen rinnalla pitkäaikaistyöttömyys jatkaa koko ajan kasvuaan.

Tämä työttömyyskehitys muistuttaa minua 90-luvun lamasta ja sen seurauksista, kun osa ihmisistä putosi pysyvästi kyydistä. Olin tuolloin työssä Kuopion mielenterveyskeskuksessa. Arvoisa pääministeri Orpo, miten varmistatte, ettei sama 90-luvun kehityskulku toistu, kun ilmassa on kaikki merkit, että näin on jo käymässä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.05 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan aloittaa sanomalla sen, että ei tämä tilanne ole toivoton. Tosiaan työllisyys on lähtenyt varovaiseen kasvuun, mutta kuitenkin työllisten määrä Suomessa on pysynyt tämän vaikeankin taantuma-ajan aika vakaalla tasolla. On selvä, että meillä on aivan liikaa työttömiä — jokainen työtön on liikaa — mutta kaikki ne uudistukset, joita me olemme tehneet, tulevat vaikuttamaan erityisesti sillä hetkellä, kun kasvu lähtee liikkeelle.

Meidän yritysten toimintaympäristö on aivan eri tasolla, meidän kilpailukyky on aivan eri tasolla kuin se oli silloin, kun me aloitettiin, ja meillä on toivoa. Tänäinkin taas positiivinen uutinen, ja haluan kertoa siitä suomalaisille. Me saimme tiedon, että Patria aloittaa yhdessä Valmet Automotiven kanssa panssariajoneuvojen valmistuksen Uudessakaupungissa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Se oli hyvä uutinen!] Yksi kerrallaan näitä asioita väänämme, yksi kerrallaan. Sinne on mahdollista saada merkittävä puolustusteollinen kokonaisuus. Näiden parissa me tehdään töitä eri puolille Suomea, jotta me annetaan toivoa, jotta emme koe sitä 90-luvun lamaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

16.06 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsenäinen Suomi täyttää ylihuomenna 108 vuotta. Elämme aikaa, jolloin korostuu sotilaallinen turvallisuus ja maamme rajojen koskemattomuus, mutta itsenäisyyteemme kuuluu myös taloudellinen itsenäisyys. Tämä on nyt uhattuna. Koska velkaantuminen ei ole nyt hallinnassa, Suomi joutuu EU:n liiallisen alijäämän menettelyyn. Kesällä maamme luottoluokitusta laskettiin. Työttömyys ja konkurssit ovat nyt huippulukemissa. Olemme vaarassa ajautua tilanteeseen, jossa Suomen ulkopuolelta tullaan sanomaan, minkälaista talouspolitiikkaa täällä pitää jatkossa harjoittaa.

Arvoisa puhemies! Tällainen kehitys meidän pitää nyt yhdessä estää. Meidän tulee yhdessä herätä puolustamaan myös isänmaamme taloudellista menestymistä. Siksi kysyn ar-

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

voisalta pääministeriltä: kuinka tärkeänä näette, että tämä nykyinen kehitys saadaan käännettyä ja Suomi saadaan säilyttämään jatkossakin myös taloudellinen itsenäisyys?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tärkeästä kysymyksestä. Voi, kunpa keskusta olisi muistanut tämän viime kaudella, kun menoja lisättiin kaikkeen muuhunkin [Hälinää - Puhemies koputtaa] kuin niihin kuuluisiin koronamenoihin tai Ukrainaan, mutta tämä on tosiasia. Tämä on tosiasia. [Keskeltä: Te vaaditte enemmän!]

Mutta mitä meidän pitää tehdä? Pidetään tiukasti kiinni siitä 10 miljardin sopeutuspaketista, jonka hallitus on tehnyt, joka on historiallisen suuri, jonka on arvioitu riittävän. Sen arvioitiin riittävän silloin, kun me olemme ne tehneet. [Välihuuto keskeltä] Me pidämme edelleenkin tiukasti siitä tavoitteesta, että velkaantuminen saadaan pysäytettyä, sen kasvu kiinni. Me tehdään kaikkemme, että Suomi ei ajaudu hallitsemattoman velkaantumisen uralle. Sen me olemme jo pystyneet tekemään.

Ja yksi korjaus: ei vielä komission kanssa tehtävä työ ja tämä niin sanottu tarkkailuluokka tarkoita sitä, että joku tulee tänne tekemään jotain. Komissio on tyytyväinen siihen, mitä hallitus on tehnyt. Me teemme heidän kanssaan yhdessä suunnitelmat, [Puhemies koputtaa] ja se on meidän omissa käsissämme. Tämä on vielä meidän omissa käsissämme, ja me pidämme huolta, [Puhemies koputtaa] että se myös pysyy.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.09 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuleva itsenäisyyspäivä on kansakuntamme eheyden juhla, kansakuntamme lujouden juhla, mutta merkitsee myös sitä, että suomalaiset voivat kokea olevansa turvassa. Ja siihen liittyy arjen turva, kokemus siitä, että rahat riittävät ruokaan, vaatteisiin ja asumiseen. Tämä itsenäisyys nyt monelta suomalaiselta puuttuu. Köyhyys on lisääntynyt, ja tuoreen Lapsen ääni -kyselyn mukaan jopa 54 prosenttia pienituloisten perheitten lapsista kantaa huolta perheen toimeentulosta. [Juha Mäenpää: Ei saa pelotella niitä!] Tämä on seurausta huonosti hoidetusta talouspolitiikasta ja työttömyyden kasvusta ja ennen kaikkea siitä, että pitkäaikaistyöttömyys on ennätyslukemissa, jopa 130 000. Tilannetta heikentää entisestään se, että nyt te olette leikkaamassa vielä toimeentulotukea. Tämä tulee pahentamaan köyhyyttä. SDP ei tässä tilanteessa leikkaisi toimeentulotukea, ja me palauttaisimme suojaosat työttömyysturvaan ja asumistukeen, jotta edes osa-aikaisen työn vastaanottaminen olisi mahdollista. [Puhemies: Ja kysymys!] Pääministeri Orpo, mikä on teidän vastuunne tästä lisääntyneestä köyhyydestä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.10 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kannamme vastuuta joka päivä Suomen tilanteesta ja joka päivä etsimme ratkaisuja, joilla suomalaisille saadaan työtä.

Kun teitä kuuntelee, niin mieleen tulee se, että teillä on varmasti joku näkemys, mitä olisi pitänyt tehdä toisin tai mitä te tekisitte toisin, ja olen yrittänyt löytää sitä teidän vaihto-

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

ehtobudjetistanne. Ensinnäkin te kuittaatte lähes kaikki hallituksen tekemät uudistukset työmarkkinoille tai säästöt sosiaaliturvajärjestelmään, sen uudistamiset. Teette kohtuullisen pieniä muutosesityksiä. Sen lisäksi te nostatte veroja merkittäväällä tavalla Suomen yrittäjille, yrityksille, pääomalle, millä te lyötte samaan aikaan moukarilla päähän talouden kasvua, uusien työpaikkojen syntymistä. Laskelmien mukaan — kiitos, kun tänä vuonna ne teitte — teidän vaihtoehtonne toisi 5 600, jos oikein muistan, lisätyöpaikkaa. Onko se suuri ero nyt sitten tässä? Tämähän on se, millä te pelastatte Suomea? [Timo Harakan välihuuto] Te käytännössä ette pysty esittämään vaihtoehtoa, kritiikkiä kyllä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

16.11 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä helposti syytellään puolin ja toisin toisia. Luulen, että meidän ehkä samalla tarmolla kannattaisi etsiä mieluummin ratkaisuja siihen, miten tästä päästään eteenpäin. Syyllisiä tässä varmaan on sali täynnä. Keskitytään ratkaisujen etsimiseen.

Yksi ala, mikä on tällä hetkellä vaikeassa tilanteessa, on rakennusala. Mielestäni kannattaisi katsoa, miten saataisiin siihen vauhtia, sillä usein on niin, että kun rakennusala lähtee vauhtiin, niin se heijastuu monelle muullekin toimialalle. Eikö tässä kannattaisi rakentaa jonkinlainen rakennusalan vauhdittamisohjelma — taloyhtiöille korjausavustuksia, homekouluja kuntoon, perusväylänpitoa, siltoja, pyöriteitä, yksityisteitä — eli kunnon korjausohjelma ja sitä kautta Suomen pyöriä pyörimään ja vasaroita paukkumaan? Tai laitettaisiin asuntokauppaa liikkeelle vaikkapa varainsiirtoveron lyhytaikaisellakin poistolla — kuudeksi kuukaudeksi pois, niin saataisiin vipinää myös sinne. Rakennusalan liikkeelle saaminen voisi saada koko Suomea liikkeelle. Miten hallitus suhtautuu tähän ajatukseen? [Antti Kurvinen: Kelpaako keskustan idea?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.13 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rakennusosalalla ja erityisesti asuntorakentamisen puolella kysymys on tosiaankin myös tästä samasta haasteesta, mikä on muutenkin yhteiskunnassa. Ihmiset ovat kovin varovaisia ostamaan uusia asuntoja ja tekemään uusia isoja hankintoja, ja siihen hallitus on reagoinut. Olemme muun muassa päättäneet puoliväliriihessä toimista, joilla tätä asuntorahoituksen puolta voitaisiin helpottaa, pidentää laina-aikoja ja myös mahdollistaa se pienempi omavastuuosuus siellä, ja tämä työ on nyt käynnissä. Voi olla, että toki pitää vielä miettiä, onko jotakin tehtävissä, ja meillä on tässä työryhmätyö käynnissä yhdessä valtiovarainministeriön kanssa etsiäksemme vielä lisää mahdollisia pullonkauloja.

Meillä on valmistelussa myös tämä suhdanneluontoinen työkalu asunto-osakeyhtiöille, jolla voitaisiin myöskin sitä puolta rahoituksesta helpottaa. Valitettavasti tähän liittyy kuitenkin myös sama haaste, mikä muutenkin meillä yrityksiin liittyy, eli rahoituksen saatavuus on heikentynyt. Tämä on kyllä sellainen keskeinen pullonkaula, johon meidän on aivan pakko nyt pyrkiä kokonaisuudessaan hallituksessa tietysti löytämään keinoja niiltä osin kuin se meidän käsissämme on.

Mutta kyllä me teemme paljon. Meillä on valtava investointiohjelma. Meillä on kuitenkin myös erittäin vaikea julkisen talouden tilanne, ja en usko, että lisää julkista rahaa sinne laittamalla tämä sinällään kääntyy. Meidän pitää luoda uskoa, että kyllä kannattaa jatkos-

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

sakin siihen omaan asuntoon laittaa rahaa kiinni. Se on hyvä sijoitus pitkälle tulevaisuuteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

16.14 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joulua tosiaan lähestyy kovaa vauhtia, ja myös maamme hallitus on päättänyt jakaa omat ”joulu lahjansa”. Pääministerin johdolla on huolehdittu siitä, että kaikkein suurituloisimpien suomalaisten kuusen alta löytyy muhkeat veronalennukset.

Samaan aikaan pienituloisissa kotitalouksissa ollaan ääri rajoilla, kun heihin on kohdistettu valtavia leikkauksia, ja lisää on tulossa. Hallitus on tuonut eduskuntaan vielä ennen joulua paketoitavaksi 70 miljoonan euron leikkauksen toimeentulotukeen. Kyseessä on historiallinen julma toimi, joka osuu yhteiskunnan kaikista heikoimpien viimesijaiseen turvaan. Tuki voisi jatkossa pahimmillaan jopa puolittua.

Pääministeri Orpo, Suomi on jo aiemmin saanut huomautuksia vähimmäisturvan riittämättömyydestä, ja nyt te romutatte sitä tietoisesti lisää. Kysynkin: eikö teitä hävetä yhtään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kysymys kuuluu nyt kyllä selkeästi ministeri Grahn-Laasonen tontille. — Olkaa hyvä, ministeri.

16.15 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos tästä kysymyksestä. — Hallitus on joutunut välttämättömästi tilanteessa, missä meillä Suomi velkaantuu, tekemään säästöjä sosiaaliturvaan. Samaan aikaan tavoitteena on kyllä luoda kannusteita ja mahdollistaa työllistymistä ja tehdä myöskin meidän sosiaaliturvasta pohjoismainen työhön kannustava sosiaaliturva. Tähän toimeentulotuki uudistukseen liittyy myöskin se, että eduskunta on velvoittanut hallitusta uudistamaan toimeentulotuen rakennetta, tekemään siitä kannustavampi ja vähentämään pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Näin ollen tämän uudistuksen ihan keskeinen ydin on siinä, että pyritään ohjaamaan ihmisiä ensisijaisille etuuksille, esimerkiksi työttömyysturvan piiriin, jolloin ihmiset ovat myöskin palvelujen — heitä tukevien, auttavien, työllistymistä edistävien palvelujen — piirissä, ja tämä on tämän uudistuksen ytimessä.

Suomen hankala taloudellinen tilanne johtuu tästä hankalasta, epävarmasta turvallisuusympäristöstä ja siitä, että meillä on ollut pitkä hitaan kasvun aika. [Timo Harakan välihuuto] Meidän on välttämätöntä tehdä julkiseen talouteen säästötoimia, mutta samaan aikaan meidän täytyy pystyä saamaan Suomen talous kasvuun, koska se kestävin tapa [Puhemies koputtaa] vähentää esimerkiksi lapsiperheköyhyyttä on edistää vanhempien työllistymistä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

16.16 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa kuuntelin, arvoisa pääministeri, teitä aluksi, ja yllätän ehkä sillä, että olin aivan täysin samaa mieltä kanssanne. Totesitte jotenkin niin, että samanaikaisesti pitää painaa jarrua täällä velkaantumisen hillinnässä ja sitten kaasua täällä talouskasvussa ja työllisyydessä, ja olen tästä aivan samaa mieltä. [Juha Mäenpään välihuuto] Mutta kun sitten tuota tulostaulua katselen, niin mieleeni juolahtaa, onkohan teillä mennyt polkimet sekaisin. Valitettavastihan on käy-

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

nyt niin, että täällä velkaantumisen puolella te olette enemmänkin painaneet kaasua, koska siis tällä kaudellahan velkaantuminen on kiihtynyt vaikkapa siihen edelliseen vaalikauteen nähden. Velkaantuminen on Suomessa tällä hetkellä nopeinta koko Euroopassa. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Sitten vastaavasti täällä kaasun puolella, kun pitäisi saada talous kasvamaan, te olette painanut jarrua, koska meidän talouskasvu on kaikista OECD-maista heikointa. Arvoisa pääministeri, kysyn nyt teiltä: ovatko teillä menneet nämä polkimet sekaisin, ja onkohan siellä kaasupolkimen edessä nyt se [Puhemies koputtaa] kuu-luisa näkymätön jarru?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.18 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyselytunnin ehdottomasti viihdyttävin osuus on edustaja Räsänen loistavat kielikuvat. [Joona Räsänen: Otan tämän kehuna vastaan!] — Kyllä, kannattaa ottaa. — Kun olen kaksi ja puoli vuotta kuunnellut haukkuja joka ainoasta säästöstä, jonka hallitus on tehnyt, joka ainoasta, niin kyllä se on ollut juuri sitä työtä, millä sitä jarrua painetaan. Se on ollut välttämätöntä, jotta se velkaantuminen on saatu pysymään edes hallinnassa, ettei se ole ollut hallitsemattomalla uralla, ja siinä me olemme onnistuneet. Se on ollut täysin välttämätöntä. Ja ne lukemattomat kasvutoimet, joita olemme tehneet: esimerkiksi vuosi sitten tähän aikaan me valmistauduimme kasvuriheen, jossa päätettiin noin 40 uutta konkreettista kasvutoimea, joita on kiitelty runsaasti. Me ollaan tehty paljon. Mutta nyt, hyvät edustajat, se on niin, että ei tässä tilanteessa ole, jossa Suomi on, mitään hopealuotia. Ei sitä löytynyt teidän vaihtoehdoistanne, ei sinnepäinkään. [Timo Harakka: Entäs ne vaalilupaukset?] Ei ole yhtään hopealuotia. Nyt tarvitaan uskoa tulevaan, tarvitaan sinnikästä työtä sen eteen, että investointeja Suomeen saadaan, että niitä syntyy, [Puhemies koputtaa] että saadaan suomalaisille töitä. Meidän täytyy pystyä pitämään myöskin päätämme kylmänä [Puhemies koputtaa] tässä vaikeassa turvallisuustilanteessa, jossa me ollaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.19 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Etla julkaisi ke-sällä tutkimuksen, jonka mukaan 90-luvun laman vaikutukset näkyvät vielä tänäkin päivänä, ja millä tavalla? No, sillä karneimmalla mahdollisella tavalla: niiden ihmisten, jotka joutuivat työttömäksi 90-luvun laman aikana, kuolleisuus on korkeampi vielä vuosikymmeniä myöhemmin. Sen takia ajattelen, että Suomella ei ole varaa työttömyyskriisin pahe-nemiseen. Meillä ei ole varaa työttömyyskriisin pitkittymiseen.

Edustaja Kaikkonen peräänkuulutti ratkaisuja. Vihreät esittivät vähän aikaa sitten, että Suomessa tulisi pyrkiä helpottamaan ensimmäisen työntekijän palkkaamista yritykseen. Voitaisiin Ruotsin mallin mukaan antaa määräaikainen vapautus työnantajamaksuista vuodeksi tai kahdeksi. Kysyisin hallitukselta: voisitteko harkita tämänkaltaisia toimia, niin että tähän akuuttiin työttömyyskriisiin ja hätään voitaisiin löytää ratkaisuja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

16.20 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajalle rakentavasta puheenvuorosta, mitä tietysti olemme kyllä teiltä tässä tottuneet kuulemaankin, ja hyvin ratkaisuhakuisesta tavasta kaikinensa.

On täysin totta, että työttömyys on aivan liian korkealla tasolla. Huolta ja pelkoa on suomalaisissa liian paljon tällä hetkellä. Sen takia, niin kuin myös pääministeri totesi aikaisemmin, olemme tehneet kymmeniä erilaisia toimenpiteitä, joilla nimenomaan luodaan tilaa yrityksille taas työllistää tulevaisuudessa enemmän. Olemme myös tekemässä työmarkkinoille uudistuksia, joilla nimenomaan pienempien suomalaisten yritysten kynnystä palkata uusia työntekijöitä voidaan vastaavasti laskea. [Antti Kurvinen: Missä tulokset? Miksi työttömyys pahenee?]

On tässä tilanteessa tärkeää vain jatkaa uudistusten läpivientiä. Me emme voi ulkoisille tekijöille, hyvät kollegat, yhtään mitään. Mutta tämä aika korostaa vain sitä, että kaikki ne uudistukset, jotka on jätetty tekemättä tässä maassa jopa kymmenien vuosien aikana, [Antti Kurvinen: Taas on muiden vika!] on tärkeää toimeenpanna tässä hetkessä [Puhemies ko-puttaa] ja viedä niitä eteenpäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.21 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä väitetään pääministerin ja muiden ministerien suulla, että ei ole mitään muita vaihtoehtoja. Täältä keskustan paremmasta vaihtoehdosta löytyy kymmeniä vaihtoehtoja talouspolitiikkaan, työllisyyspolitiikkaan. Kun nämä talouden uutiset ovat näin vakavia ja synkkiä, niin minä toivoisin, arvoisa pääministeri, että te ottaisitte nyt vakavasti nämä keskustan ehdotukset ettekä suhtautuisi niihin niin ylimielisesti ja vähän niin kuin olkapäitä heilutellen, koska, arvoisa puhemies, joudun ensimmäisenä kysymään pääministeriltä: Kun tilanne on tämä, että meillä on Euroopan toiseksi pahin työttömyys, me ollaan EU:n tarkkailuluokalla, meidän yksityinen kulutus laskee, niin eivätkö nyt olisi vinkit tarpeen? Eikö nyt olisi vähän tarvetta muuttaa politiikan suuntaa?

Puhemies! Teen nyt ihan käytännön ehdotuksen, kun ympäristöministeri minua tähän innoitti. Ympäristöministeri puhui rahoituksesta. Meillä on rahoitusongelma. Meidän vaihtoehdossamme esitetään, että eläkeyhtiöitten rahaa, Finnveran ja muitten julkisyhteisöjen rahaa käytettäisiin pk-yritysten ja maatilojen investointien takaamiseen, saataisiin rahoitusta liikkeelle, kun itse kuulin viimeksi tällä viikolla maanantaina junassa, [Puhemies: Ja kysymys!] että enää pankeista eivät saa lainaa yrittäjät. Kelpaisiko edes tämä keskustan idea? [Perussuomalaisten ryhmästä: Se juna meni jo!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

16.23 Elinkeinoministeri Sakari Puisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rahoituksen saatavuus on hyvin keskeinen asia, rahoituksen kanavoituminen esimerkiksi kasvuyrityksille, ja tässä jos joitakin konkreettisia esimerkkejä mainitsen, niin esimerkiksi Finnveran uusi mikrolainaohjelma jatkuu nyt. Ajattelen, että se paikkaa sitä markkinaka-peikkaa, joka siellä on havaittavissa. Se ei ole ainoa asia suinkaan. [Antti Kurvinen: Entä meidän ideamme?]

Näkisin, että me ollaan tehty merkittäviä kasvupaketteja. Nyt viime perjantaina tuotiin uusi kasvupaketti, missä esimerkiksi elinvoimakeskukset osallistuvat tähän rahoitukseen.

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

Tähän ongelmatiikkaan liittyy monta muutakin asiaa, kuten sääntely ja sen tulkinta, mutta myös se, että rahoitussektorilla myös vältetään tällaisia hankalampia rahoituskohteita esimerkiksi haja-asutusalueilla, tai sellaisia, mistä näkee, että on helpompiaakin kohteita, eli tällainen niin kutsuttu riskien välttely tai de-risking-ilmiö, ja tämä on yksi asia, mihin täytyy puuttua. Onneksi osa pankeista on alkanut näkemään tämän myös liiketoimintamahdollisuutena.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

16.24 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, teidän vahtivuorollanne työttömyys on noussut noin seitsemästä prosentista yli kymmeneen prosenttiin. Suomessa on nyt enemmän työttömiä kuin kertaakaan 2000-luvulla. Ekonomistien mukaan tämä tilanne on todella huolestuttava, ja asiantuntijoiden mukaan yksi työttömyyskriisin syistä on hallituksen tekemät leikkaukset sotesektorille.

Viimeisimpänä hallituksen saksista saivat osansa Lapin sairaanhoitopiiri ja sen työntekijät, niin hoitohenkilöstö kuin tukipalveluiden työntekijät. Kenkää saavat niin lääkärit kuin hoitajat, laitoshuoltajat ja osastosihteerit, ja työtaakka töihin jäävillä kasvaa entisestään, aikana jona suomalaisten hoidon tarve kasvaa ja taloussuhdanne on heikko. Tämähän oltaisiin voitu välttää, jos hallitus olisi tullut opposition linjalle aiemmin ja antanut suosiolla hyvinvointialueille enemmän aikaa.

Pääministeri Orpo, te puhutte paljon toivosta. Miten luulette, että toivo resonoi hoitohenkilökunnassa, joka on politiikkanne vuoksi saanut kenkää?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.25 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä mainittiin Lapin hyvinvointialue, ja vastaan siltä osalta kysymykseen: Lapin hyvinvointialue on arviointimenettelyssä. Arviointimenettely tarkoittaa sitä, että valtiovarainministeriön nimittämä arviointiryhmä katsoo toimintoja ja pyrkii sellaisiin neuvoihin, millä päästäisiin pitkällä aikavälillä talouden tasapainoon. Se ei tarkoita sitä, että lakisääteisistä palveluista tingittäisiin, vaan se tarkoittaa ennen kaikkea rakenteellisia muutoksia. Arviointiryhmässä on STM:n jäsen myöskin seuraamassa sitä, että lakisääteiset palvelut aina suoritetaan. Tässä on myöskin kysymys jonkin verran siitä, että tiettyjä palveluita, mitkä ovat yksityisellä, ehkä suositellaan järjestettäväksi omana toimintana, kun taas tiettyjä palveluita sitten siirretään yksityiselle puolelle. Elikkä tässä tehdään rakenteellista uudistusta, ja vaikka sieltä hyvinvointialueelta jonkin verran vähenee paikkoja, niin uskon, että niitä tulee vastaavasti sinne yksityiselle puolelle. Katsomme tämän lopputuloksen, ja kyllä suhtaudun hyvin vakavasti näihin uutisiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, olkaa hyvä.

16.26 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, teidän kaudellanne Suomi on eriytynyt muusta Euroopasta. Kun vielä viime kaudella Suomen työllisyys kehittyi muun Euroopan tahdissa, tällä kaudella ero muihin Euroopan maihin on revennyt ja Suomesta on tullut korkeimman työttömyyden ja matalimman kasvun maa.

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

Teidän kaudellanne myös tästä tilanteesta kärsivät erityisesti lapsiperheet. Olette aloittaneet kautenne erityisesti lapsiperheiden etuuksien heikentämisellä. Nyt kun työttömyys pitkittyy, köyhyys syvenee, nämä lapsiperheet kärsivät siitä, että huoltajakorotukset on poistettu kokonaan, ja olette erityisesti kohdistaneet leikkauksianne lapsiperheisiin. Kaikista vaikein tilanne on yksinhuoltajaperheissä. Yksinhuoltajat ovat jo valmiiksi isossa köyhyysriskissä. Nyt te kannustatte heitä leikkaamalla heidän etuuksiaan erittäin rajusti. Onko tämä kannustaminen toiminut? Nyt olemme yli puolitoista vuotta nähneet, miten heitä kannustetaan leikkaamalla, ja nyt tuloksena on se, että tänä jouluna ei ole enää lahjoihin varaa. [Puhemies koputtaa] Lapset jäävät mustaan jouluun tai kokonaan ilman joulua. Onko tämä toiminut? [Puhemies koputtaa] Voisitteko muuttaa suuntaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.28 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisin kuin edustajan puheenvuorosta voisi päätellä, hallituksen sosiaaliturvaa koskevissa leikkauksissa — joita tehdään siksi, että Suomi velkaantuu rajusti — on kuitenkin pyritty joka vaiheessa tekemään sellaisia kohdennuksia, joissa pystyttäisiin mahdollisimman hyvin suojelemaan lapsia näiltä leikkauksilta. [Vasemmalta: Uskomatonta! — Hälinää — Puhemies koputtaa] Se ei tietenkään tällä talouden tasapainottamisen kokonaisuudella, yli kymmenen miljardin euron sopeutuksella, ole täysin mahdollista, mutta pyrkimys on koko ajan siihen. Näitä on kohdennettu eniten niin sanotusti aktiiviväestöön ja enemmän myöskin yksin asuviin kuin lapsiperheellisiin johtuen juuri siitä, että me haluamme, että Suomi on vahva hyvinvointivaltio tulevaisuudessa ja että lapsia suojellaan ja pyritään auttamaan parhaan mukaan. Tämä on näkynyt esimerkiksi siinä, että kun asumistukeen kohdennettiin leikkauksia, niin siinä pyrittiin lapsien osuutta tasapainottamaan, pehmentämään. Sama oli toimeentulotukea koskevassa leikkauksessa: perusosaa koskevaan leikkaukseen lasten osuudet jätettiin ennalleen tai ne jopa hivenen nousivat.

Tiedän, että tämä on erittäin vaativaa, ja tiedän, että tilanne on erittäin vaikea, [Puhemies koputtaa] mutta meidän tavoite on se, että yhä useampi vanhempi voisi työllistyä ja sitä kautta saisimme [Puhemies koputtaa] lapsiperheköyhyyttä kestävästi torjuttua tässä maassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri, nyt aika on käytetty. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.29 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun Suomessa suljetaan tehdas tai yritykset joutuvat irtisanomaan väkeä, se on tragedia, ja silloin ministerit pitävät ääntä, matkaavat ehkä sinne alueelle, rakentavat tukipaketteja — perustellusti. Mutta mistä johtuu korvia huumaaava hiljaisuus nyt, kun hoitajapula, pääministeri Orpo, teidän kaudellanne vaihtui sotealan tuhansiin irtisanomisiin? Se ei johdu siitä, etteikö meillä olisi ikääntyvää väestöä, siitä, että suomalaiset sairastaisivat vähemmän tai olisi vähemmän huonosti voivia nuoria. Se johtuu siitä, että kaksi ja puoli vuotta te hukkasitte aikaa, ettekä antaneet alueille sitä lisäaikaa silloin, kun sitä peräänkuuluttivat asiantuntijat ja oppositio.

Näin itsenäisyyspäivän viikolla en malta olla sanomatta, että ei ole isänmaallista antaa potkuja vaikka niille hoitajille, jotka korona-aikana tätä maata kannattelivat. Ei ole isänmaallista antaa potkuja niille lastensuojelutyöntekijöille tai muille ammattilaisille, jotka

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

ovat venyneet ja venyneet ja venyneet tämän isänmaan puolesta. Se ei ole isänmaallista heidän näkökulmastaan, jotka jäävät sinne tekemään työtä vähemmin voimavarojen jatkossa.

Kysynkin, pääministeri Orpo: Onko hallituksenne ottanut opikseen? Tulemmeko seuraavat puolitoista vuotta näkemään, [Puhemies koputtaa] että te kuuntelette asiantuntijoita, toimitte ajoissa ja tartutte opposition tarjouksiin [Puhemies koputtaa] vähän varhaisemmassa vaiheessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.30 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on koko kautensa ajan tehnyt töitä yhdessä hyvinvointialueiden kanssa sen eteen, että me saamme tämän uuden sosiaali- ja terveystalouden toimimaan. [Antti Kurvinen: Juuso syyttää päättäjiä siellä!] Mutta me saadaan se toimimaan, ja nyt isossa kuvassa THL:n asiantuntijoiden mukaan voidaan sanoa, että tämä on kääntynyt parempaan suuntaan [Sofia Virran välihuuto] ja että suomalaisten sosiaali- ja terveystaloudet eivät ole kriisissä.

Mutta kyllä, meillä on hyvinvointialueita, joilla on suuria ongelmia saada talous ja toiminta kuntoon. Heidän kanssaan me teemme töitä, kuten täällä ministeri aikaisemmin kuvasi. Nyt me annamme niille kymmenelle alueelle, jotka ovat saaneet tämän kurssin oikeanomaan, lisää aikaa, ja niiden kanssa, jotka ovat huonossa tilanteessa, tehdään yksilöllistä työtä.

Otetaan esimerkki. [Antti Kurvisen välihuuto] Tämä kaikki maksaa. Te puhutte kauniisti tai vaikuttavasti, mutta se kaikki maksaa. Jos me ottaisimme opposition tavalla kaikille alueille kaksi vuotta lisää aikaa, niin se tarkoittaisi 1,2—1,3 miljardin lisärahaa, ja kun niitä rahoja ei ole, [Välihuutoja vasemmalta] kun tämä sama väki täällä moittii meitä velkaantumisesta. Meidän on tässäkin asiassa [Krista Kiurun välihuuto — Puhemies koputtaa] suunnattava jokainen veronmaksaja euro järjellä tavalla, ja kyllä Suomi [Puhemies koputtaa] tarvitsee nämä hoitajat. Meillä ei häviä tarve hoitajista, osaavista ihmisistä, mihinkään, [Puhemies koputtaa] mutta samaan aikaan talous on saatava kuntoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, pääministeri Orpo. — Edustaja Jari Koskela, olkaa hyvä.

16.32 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Arvoisa oppositio, se on totta, että OECD toteaa tuoreessa raportissaan Suomen talouden osoittaneen sitkeyttä vakavien kansainvälisen politiikan luomien haasteiden edessä. [Vasemmalta: Taantuma on sitkeä!] — Nimenomaan. — Suomea piinaavat siis kauppapolitiikka tuloleen, Saksan heikko talouskehitys ja Venäjän toimet. Me tiedämme täällä talosta tämän.

Arvoisa oppositio, OECD kannustaa Suomea jatkamaan hallituksen aloittamaa talouden uudistamista ja sopeuttamista. [Eduskunnasta: Nimenomaan!] Tähän hallitus on sitoutunut. Olemme sitoutuneet siihen, että Suomelta siis vaaditaan lisää toimia, ei vähemmän, arvoisa oppositio.

Opposition viime viikkoina esittämät vaihtoehtobudjetit ja lukuisat lausunnot herättävät kysymyksiä siitä, ymmärtääkö oppositio Suomen julkisen talouden haastavan tilanteen.

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

[Antti Kurvisen välihuuto] Kysymyksiä herättää etenkin pääoppositiopuolue SDP:n sitoutuminen vastuulliseen talouspolitiikkaan.

Arvoisa pääministeri, miten te tulkitsette [Puhemies koputtaa] OECD:n raporttia, ja mitä näette tapahtuvan, jos Suomessa viime kaudelta tuttu [Puhemies koputtaa] holtiton taloudenpito jatkuisi? Voisitteko tämän kertoa ihan rautalankamallina, että oppositiokin ymmärtää? [Välihuutoja vasemmalta — Eduskunnasta: Kauhea älämölö! — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.33 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli erinomaista, että edustaja toi esille tämän OECD:n raportin, myöskin nämä neuvot, ohjeet ja linjaukset siitä, miten Suomessa on tehty oikeita asioita talouspolitiikassa, miten Suomi on osoittanut sitkoa. Sitkoa ja kestävyyttä tarvitaan. Me olemme erittäin vaikeassa tilanteessa, erittäin vaikeassa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa, joka vaikuttaa Suomeen, sen kauppaan, kasvuun, suomalaisten mielialaan. Ei ole yhtä yksittäistä hopealuotia, jolla tämä ratkeaisi. Sitä ei ollut teidän vaihtoehtoisenne. [Timo Harakan välihuuto] Mutta se, mitä me teemme, on se oikea malli, ja sille on tullut OECD:stä kannustusta. Jos me emme olisi tarttuneet tähän viime kaudella aloitettuun holtittomaan velanottoon ja menojen lisäämiseen — edustaja Harakka, menojen lisäämiseen — muihin tarkoituksiin, niin tämä velkaantuminen olisi lähtenyt käsistä. Korkomenot ovat [Hälinää — Puhemies koputtaa] tänä päivänä jo lähes neljän miljardin luokkaa. Jos me olisimme jatkaneet samaa menoa, niin hukka olisi perinyt. [Laura Huhtasaaren välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen, olkaa hyvä.

16.34 Pia Hiltunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä SDP on valmis kantamaan vastuuta ja huolehtimaan oikeudenmukaisuudesta. Suomi on rakennettu yhdessä työllä, yhtenäisyydellä ja vahvalla uskolla tulevaan.

Tänä jouluna kuitenkin yhä useammassa kodissa paketoitaan lahjojen sijaan huolia. [Juho Eerola: Oliko sovittu, että joka puheenvuorossa tulee jouluku?] Työttömyyden lisääntymisen myötä lapsiperheköyhyys on kasvanut tällä hallituskaudella tavalla, jonka vaikutukset tulevat heijastumaan negatiivisena yhteiskuntaan vielä pitkälle tulevaisuudessakin. Kun perhe joutuu puntaroimaan, ostetaanko ruokaa, talvikenkiä lapsille vai maksetaanko sähkölasku, niin silloin ei ole kyse enää valinnoista vaan välttämättömyyksistä ja selviytymisestä.

Itse näen, että meidän pitäisi täällä yhdessä pystyä kyllä paljon parempaan. Ihmisten pitäisi saada apua silloin, kun on vaikea elämänvaihe, osuu kohdalle, ja työhön kannattaisi kyllä kannustaa edes osa-aikaisesti, mitä te ette nyt valitettavasti suojaosien poiston myötä tee. [Oikealta: Ei pidä paikkaansa!] Lähtökohtaisesti jokainen suomalainen haluaa pärjätä elämässään.

Arvoisa pääministeri, jouluku on toivon ja yhteyden aikaa, mutta se on myös peili siitä, miten me kohtelemme toisiamme. Mikä on teidän viestinne näille perheille, jotka koettavat selviytyä nyt jouluku yli?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

16.36 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viestin ensimmäinen osa on se, että hallitus ottaa itse hyvin vakavasti joka päivä ne haasteet, joita suomalaiset kohtaavat tässä vaikeassa tilanteessa, joka päivä. Murehdimme, mietimme näitä ongelmia ja haemme niihin ratkaisuja. Me kannamme vastuuta, ja tavoitteena on vain ja ainoastaan, että jokaisessa Suomen kodissa olisi toivoa jouluna.

Ja se toinen osuus onkin se, että vaikka meillä on näitä mustia pilviä ja vaikeita ihmiskohtaloita, tilanteita, niin tässä maassa on toivoa. [Välihuuto vasemmalta] Suomessa on niin monet asiat, jonka päälle rakentaa, niin hyvin. Nyt me tarvitsemme myöskin yhteistä henkeä siinä, että käännetään tämä maa kasvuun, [Antti Kurvisen välihuuto] kannustetaan ihmisiä, annetaan toivoa ja uskoa paremmasta. Suomi on hieno maa, täällä on hienoja ihmisiä, upeita yrityksiä, hyvää osaamista, infra toimii, täällä on turvallista. Tämän päälle on hyvä rakentaa. Mitä jos kokeiltaisiin joulun kunniaksi yhdessä? [Vasemmalta: Hyvää joulua! — Perussuomalaisten ryhmästä: Erinomainen vastaus! — Yleisölehterillä taputetaan]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan istuntoa lehteriltä seuraavaa yleisöä, että minkäänlaisia suosionosoituksia ei salissa suvaita. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.37 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erittäin vakava aihe ja tema, ja pääministeri syyttää edellisiä hallituksia. Ministeri Grahn-Laasonen sanoi, että turvallisuustilanteesta johtuen Suomi on nyt tässä tilanteessa. No, kun luetaan sitä OECD:n paperia, niin miten Virossa, Latviassa, Liettuassa tai Puolassa talous kasvaa? Myös heihin tämä turvallisuustilanne vaikuttaa. Täällä puhuttiin myös sotesta, joka on nyt erittäin suuressa kriisissä. Varmasti näyttäisi hyvältä hyvinvointialueiden talouden kannalta, jos kaikki ihmiset irtisanottaisiin, mutta kun se ei ole se tarkoitus, vaan tarkoitus on tarjota ihmisille palveluita, ja nyt te olette vieneet ne rahat, mitä hyvinvointialueet kipeästi tarvitsisivat. Työministeri kiertää yrityksiä, jotka irtisanovat, mutta ei kierrä hyvinvointialueita, jotka kaipaavat sitä apua.

Arvoisa pääministeri, luulen, että suurin ongelma hallituksenne kanssa on se, että ihmiset eivät luota teihin, he kokevat, että te ette enää kykene antamaan sitä toivoa tulevaisuudesta. Arvoisa pääministeri, miksi nämä toimenne eivät pure?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.38 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos aidosti olisin nähnyt todellisen vaihtoehdon sille politiikalle, mitä on harjoitettu — paitsi veronkorotukset ja leikkauksien peruminen — niin ottaisin tämän puheen paljon vakavammin. Esimerkiksi tuossa vihreässä kirjassa, jota edustaja Kurvinen esittelee, [Antti Kurvinen: Tässä näin!] on kyllä hyviä esityksiä, mutta kun ne rahat puuttuvat. Helppo on esittää kaikenlaisia uusia asioita, joilla saadaan työllisyyttä ja kasvua, mutta jos rahat puuttuvat, se ei ole mahdollista. Me joudumme elämään tämän niukkuuden keskellä, [Hälinää — Puhemies koputtaa] jossa ei voi enää käyttää ylimääräistä velanottoa, ja samaan aikaan tekemään kaikkemme, jotta talous lähtee liikkeelle.

Viestini on edelleen sama: Suomi pärjää kyllä, mutta meidän täytyy olla nyt sitkeitä, jatkaa työtä, pitää tiukka talouslinja julkisen sektorin osalta, tehdä kaikkemme, että yksityinen sektori kasvaa, ja antaa ihmisille toivoa paremmasta. Ja se tulee sieltä varmasti. Mutta

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

valitettavasti tämä turvallisuusympäristö, kauppapolitiikan haasteet, [Puhemies koputtaa] tämä kaikki vaikuttaa siihen, että tämä on nyt valitettavan jumissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

16.40 Hanna Laine-Nousimaa sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monella perheellä, kuten myös yksinäisellä pienituloisella, on edessään musta joului. Tämä siitä huolimatta, että pääministeri Orpo on luvannut, että keneltäkään ei vaadita kohtuuttomia talouden tasapainotustalkoissa.

Työttömyys on kestävässä lukemissa, ja vain Espanja on näissä luvuissa meitä heikommassa tilanteessa. Työttömyysturvaan kohdistuvien, jo tapahtuneiden heikennysten lisäksi käsittelyssä on esitys viimesijaisen tuen eli toimeentulotuen leikkaamisesta jopa 50 prosentilla tietyissä tilanteissa, jos ihminen ei osaa tai pysty hakea ensisijaista etuutta. Jäljelle jää pahimmillaan noin 300 euroa kuukaudessa. Tiedämme kaikki, ettei sillä Suomessa pysty elämään. Luvassa on siis jälleen pelkkää keppiä tilanteessa, jossa toimeentulotukeen turvautuva ihminen on jo valmiiksi äärimmäisen heikossa asemassa. Tämän lisäksi jo nyt tuhansia lapsia on ajettu köyhyyteen. Eikö se ole kohtuutonta?

Arvoisa puhemies! Kysynkin pääministeri Orpolta: miten aiotte korjata näiden heikommassa asemassa olevien ihmisten, erityisesti lasten, tilanteen, [Puhemies koputtaa] niin että pidätte lupauksenne siitä, ettei kukaan joudu kohtuuttomaan tilanteeseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.41 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tie ulos köyhyydestä ja lapsiperheköyhyyden lisääntymisestä on se, että saamme Suomen talouden ja työllisyyden kasvuun, ja sen puolesta tämä hallitus on tehnyt enemmän kuin varmasti mikään muu hallitus lähihistoriassamme. Me olemme tehneet työmarkkinauudistuksia, sosiaaliturvaa koskevia uudistuksia, kasvu-uudistuksia ja verouudistuksia, jotka pikkuhiljaa astuvat voimaan, ja uskomme, että saamme talouden kääntymään.

Se, mihin viittasin, kun sanoin, että turvallisuustilanne haastaa Suomea, näkyy aivan selvästi: meillä on yksityinen kulutus pysähdyksissä, ja meillä on investointiaikeita yrityksillä enemmän kuin pitkään aikaan, mutta investoinnit eivät lähde liikkeelle, koska on niin paljon epävarmuutta meidän turvallisuusympäristössä.

Sitten Suomella on lisäksi tämä massiivinen velkaongelma, jota naapurimailla ei ole, ja vaikka esimerkkinä viime kauden asioista tämä Valtiontalouden tarkastusviraston raportti hyvin osoittaa, että lisättiin pysyviä menoja, joilla ei ollut kriisien kanssa mitään tekemistä, tilanteessa, jossa olisi ollut paras hetki alkaa sopeuttaa taloutta ja korjata ja uudistaa meidän rakenteita, ja ne jäivät tekemättä. Tämä hallitus tekee. [Vasemmalla: Ennätystyöllisyys!]

Haluan myös puolustaa Suomea: [Puhemies koputtaa] Kyllä meillä on erittäin vahvat turvaverkot myös näiden toimien jälkeen. Meillä on erittäin vahva sosiaaliturva, ja meillä on hyvät lapsiperheiden palvelut. Kaikista pidetään huolta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

16.42 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Vi lever i synnerligen utmanande tider, vilket egentligen på alla nivåer har kommit tydligt fram här under dagens frågetimme. Men det är kanske viktigare än någonsin, helt centralt, att vi målmedvetet fortsätter att jobba kring att få åtgärder för att få tillväxten i gång, och det här är någonting som SFP har jobbat för. Vi behöver ekonomins hjul i rullning, så att vi på sikt kan trygga välfärden.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee talouskasvua, ja hallitus on tosiaan tehnyt ja tekee paljon tämän eteen, ja uusi kasvu- ja työllisyyspaketti on tärkeä askel eteenpäin talouskasvun tukemiseksi. On hyvä, että paketissa on kiinnitetty erityistä huomiota pieniin ja keskisuurisiin yrityksiin, jotka muodostavat valtaosan Suomen yrityskentästä. Tiedämme, että työ luo hyvinvointia ja sosiaalista turvaa. Kysyn, arvoisa ministeri Marttinen: miten varmistamme, että nämä panostukset pk-yrityksiin näkyvät myös työllisyydessä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.44 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajalle hyvästä kysymyksestä. Täällä taisi olla erään keskustan kansanedustajan puheenvuoro, jossa todettiin, että työministerinä kävisin vain niissä yrityksissä, joissa irtisanotaan väkeä. Tämähän ei pidä paikkaansa, vaan tälläkin viikolla olen saanut vierailla muun muassa Pohjois-Pohjanmaalla Oulussa, Oulaisissa, Ylivieskassa ja Kalajoella hienoissa suomalaisissa yrityksissä, jotka kehittävät toimintaansa ja palkkaavat kymmeniä ja kymmeniä uusia työntekijöitä.

Monta kertaa näiden investointien taustalla on myös jonkinlainen pieni julkinen avustus, ja nämä, sanotaan, julkisen vallan ja meidän ministeriön myöntämät investointiavustukset ovat erittäin vaikuttavia työkaluja, joilla saadaan liikkeelle isoja investointeja meidän pk-yrityksissä, saadaan tuettua näiden yritysten kasvua ja kestävästi kymmenien ja kymmenien uusien työpaikkojen luontia joka puolelle Suomea. Meidän arviomme on se, että nimenomaan näillä panostuksilla, mitä tässä juuri tehdyssä uudessa kasvupaketissa on tehty, voidaan vaikuttavasti ja kestävällä tavalla tukea yritysten kasvua ja kehitystä joka puolella Suomea ja sitä kautta myös vahvempaa työllisyyttä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.45 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä kuluneet vuodet ovat olleet todella poikkeuksellisia Suomen kasvun kannalta, ja on täysin selvä, että jonakin päivänä kyllä se kasvu sieltä tulee, mutta kysymys on siitä, kuinka pitkään sitä täällä Suomessa onnistutaan lykkäämään. [Perussuomalaisten ryhmästä: Sekö teidän tavoite on ollut?] Muu Eurooppa kasvaa jo. Suomi on OECD:n mukaan ainoa kehittynyt maa, joka tänä vuonna ei kasva ollenkaan — ainoa maa. [Eduskunnasta: Ainoa Venäjän naapurissa!] Tämä on täysin poikkeuksellinen tilanne. Vaikka epävarmuus koskettaa kaikkia, totta kai enemmän täällä rajan tuntumassa, niin silti Suomi on ainoa maa, ja tämän laskun maksavat karvaimmin ne suomalaiset, jotka ovat ilman työtä, joita on nytkin tänä jouluna 50 000 enemmän. Pitkäaikaistyöttömiä on 30 000 enemmän tänä jouluna. Arvoisa pääministeri, tässä peräänkuulutettiin yhteistyön henkeä. Onko todella niin, että kun katsotte näitä tulok-

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

sia, teidän viesti näihin perheisiin ja koteihin on se, [Puhemies koputtaa] että mitään ette olisi voineet tehdä toisin paremman kehityksen aikaansaamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.46 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on täysin totta, niin kuin tekin toteatte, että tilanne on vaikea, mutta se, että Suomi ei olisi erityisen huonossa asemassa, ei pidä paikkaansa. OECD:nkin arvion mukaan Ukrainassa käytävä sota, kauppapolitiikka ja meidän vientimarkkinoitten heikko tilanne vaikuttavat Suomeen, ja toisaalla on sanottu, että eniten koko Euroopasta.

Te istutte ulkoasiainvaliokunnassa ja pääsette kuulemaan joka päivä valiokunnan kokouksissa ja muita reittejä, millainen tilanne Euroopassa on Ukrainan tilanteen vuoksi. Oletteko oikeasti sitä mieltä, että se ei vaikuta Suomeen erityisellä tavalla, jos meillä on 1 300 kilometriä rajaa kiinni ja jos meillä usko horjuu Itä-Suomessa siihen, kannattaako tänne investoida?

Ja mikä teidän vastauksenne on sitten sen vaihtoehtobudjetin kautta? Te kuittaatte ne haukkumanne hallituksen työllisyystoimet ja saatte hivutettua sen oman vaihtoehtonne 5 600 työllistä korkeammalle tasolle. Te ette ole esittäneet mitään erityisiä kasvutoimia, joilla tulisi joku suuri muutos. Edelleen se vaihtoehto puuttuu. Ollaan yhdessä sitä mieltä, että tilanne on vakava, [Puhemies koputtaa] mutta ei kuitenkaan vääristellä asioita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä, olkaa hyvä.

16.48 Mika Lintilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tuolta hallituksen puolelta aina välillä sanotaan, että opposition puheet ovat synkkiä ja maalailevat pimeää kuvaa. No, näillä talouslukuilla se on kai aika normaalia, että näin tehdään. Mikäli ei näin tehtäisi, emme olisi kyllä ihan ajan tasalla. Tämä taloustilanne pitää yrittää kääntää.

Edustaja Kaikkonen toi tärkeän asian esille, rakennuspuolen tilanteen, koska se heijastuu hirvittävän paljon joka puolelle. Aikoinaan meni Lehman Brothers nurin, jolloinka Suomen talous sukelsi. Silloin Vanhasen kakkosen aikana tehtiin hyvin nopea paketti rakennuspuolen ylös nostamiseen, [Perussuomalaisen ryhmästä: Lautakasa!] jolloinka miinus kahdeksan prosentin bkt:n tipahtaminen käännettiin ylöspäin.

Me tiedetään tällä hetkellä, että meillä on asuntokaupassa totaalinen lukko päällä. Olisiko nyt syytä pohtia sitä, että tehtäisiin esimerkiksi asunnon myyntitappion alijäämähyvitys tähän tilanteeseen ja rahoitettaisiin se esimerkiksi pidentämällä aikaa oman asunnon asumisessa, joka tällä hetkellä on kaksi vuotta, vaikka kolmeen, [Puhemies koputtaa] ja sitä kautta asuntokauppa saataisiin liikkeelle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.49 Ympäristö- ja ilmastonministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostan sitä, että täällä heitetään ennakkoluulottomasti erilaisia ratkaisuehdotuksia. Se on aina parempi kuin pelkkä arvostelu. [Mikko Savola: Niitä keskustalla riittää!]

Olemme pitkään seuranneet asuntomarkkinatilannetta, ja se on, totta kai, huolestuttava. Sen suurin syy on se, että ihmiset eivät todellakaan tällä hetkellä uskalla ostaa niitä asuntoja ja myöskään vanhat eivät siitä samasta syystä mene kaupaksi. [Antti Kurvinen: Mitä te

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

teette niille? Tehkää!] Sen vuoksi kerroin jo edellisessä puheenvuorossani niistä toimista, joita olemme tehneet, ja myöskin jatkuvasti arvioimme, tarvitaanko vielä muita toimia, joita olisi mahdollista tehdä, ilman että ne merkittävästi lisäisivät joko valtion riskejä tai valtion vastuita rahoitusmielessä. Tiedätte varmasti itsekin, kun olemme tässä juuri keskustelleet tästä valtavan vakavasta taloustilanteesta, jossa olemme, että meillä ei ole mahdollisuutta ikään kuin valtion rahoituksella nyt käynnistää. Mutta se kaikki, mitä me voimme tehdä rahoituspuolen saatavuuden parantamiseksi, on sitä työtä, mitä meidän pitää jatkaa tästäkin eteenpäin. [Antti Kurvisen välihuuto] Ja totta kai yritämme vielä tutkia kaikki muutkin mahdolliset keinot, ja totta kai voimme myös tarkastella tätä edustaja Lintilän esiin nostamaa keinoa, vaikka noin äkkiseltään se kuulostaa kyllä siltä, että siinä puututaan näiden markkinoiden tilanteeseen aika vakavalla tavalla. Täytyy harkita vakavasti sitä, mitä keinoja otamme käyttöön.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

16.50 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Talouskasvu on tänä vuonna nolla. Pääministeri, sanoitte monta kertaa niin, että kasvu ei tule siksi, että ihmiset eivät uskalla kuluttaa. Mutta voisiko olla kuitenkin niin, että ihmisillä ei ole oikeastaan niin paljon rahaa kuluttaa? Kuntaveron nousee: Tuusula, Järvenpää, Valkeakoski ja Lahti nostavat kuntaveron. Kiinteistövero nousee, työeläkevero nousee, arvonlisävero nousee. Ehkä ihmisillä ei olekaan rahaa kuluttaa.

Kannattaisiko miettiä, että suurtuloisten vero, joka sinänsä on hyvä, siirrettäisiin korkeasuhtanteen aikaan? Ja sitten esimerkiksi yhteisöveron lasku, kaksi prosenttia: OP-Pohjola, K-kauppa, S-ryhmä, Lähi-Tapiola, Nordea, nämä maksavat miljoonan yhteisöveron. Kuvitteletteko te, että tämä kahden prosentin lasku panee ne investoimaan? Tuonne ne suurimmat rahat menevät. Tässä on kaksi kohdetta, joihin voisi sijoittaa: [Puhemies koputtaa] pientuloihin eläkeläisiin ja pientuloihin, jotta me saataisiin [Puhemies koputtaa] kasvua ja kulutusta aikaiseksi. [Vasemmalta: Olipa viisasta puhetta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.51 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistanko nyt aivan väärin, että edustaja Harkimon omassa vaihtoehtobudjetissa yhteisöveron laskettaisiin viisi prosenttiyksikköä? Hallitus todella vuonna 2027 on alentamassa tätä kahdella prosenttiyksiköllä.

Sen sijaan, mitä tulee siihen ihmisten käytettävissä olevaan rahaan, ostovoima tällä hetkellä paranee. Se on parantunut merkittävästi. Siihen vaikuttavat esimerkiksi sellaiset tekijät kuin huomattavasti heikentynyt inflaatio, vastaavasti korot ovat laskeneet, asuntolainaa pois maksavilla kotitalouksilla on sitä myötä jäänyt selvästi enemmän rahaa, vastaavasti palkat ovat nousseet huomattavankin paljon, ja vielä tähän päälle tulevat hallituksen veronalennukset. Eli pieni- ja keskituloihin keskittyen ensi vuonna jälleen valtionverotus kevenee. Ja mitä tulee siihen kokonaisveroasteeseen tällä hallituskaudella, niin sekin kevenee siitä huolimatta, että meillä on 10 miljardin korjauspakettikokonaisuus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Väättäinen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 121/2025 rd

16.53 Tuula Väättäinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joulun on aikaa, jolloin hyväntekeväisyysjärjestöt tekevät työtä, sellaista työtä, joka itse asiassa kuuluisi valtiolle. Pienituloisille lapsille järjestetään joululahjakeräyksiä ja jaetaan ruokakasseja. Nämä eivät pelasta läheskään kaikkia ja kaikkien joulua, koska avuntarvitsijoita on niin paljon ja te olette leikanneet myös järjestöiltä.

Mutta mitä tapahtuu joulun jälkeen, kun edessä on arki ja lahjoitukset on käytetty, ruokakassit ovat tyhjentyneet? Hallituksen on mielestäni viimein aika ottaa vastuuta kaikkien suomalaisten selviytymisestä.

Arvoisa pääministeri, olen huomannut, että toivo on teille mieluinen sana. Niinpä minä toivon teiltä uuden vuoden lahjaa, vain yhtä, jolla te lupaatte parantaa pienituloisten elämää joulun jälkeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.54 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos jotain toivon, se on se, että joulun jälkeen, uudenvuoden jälkeen mahdollisimman monessa perheessä on uusi työpaikka — että niillä isillä ja äideillä on töitä, että he saavat mahdollisuuden elättää perhettään, itseään, tulla toimeen ja että heillä on tulevaisuudenuskoa. Se on se kaikkein tärkein asia tällä hetkellä, että me saadaan ihmisille työpaikkoja tähän maahan. Se on se kestävä tapa, ja sen eteen me tehdään töitä, ja sen terveisen haluan sinne koteihin lähettää.

Frågan slutbehandlad.